

Pilar 3 – Offentliggjøring av informasjon om kapital og risikoforhold

31. desember 2023 - Valdres Sparebank

INNHOLDSFORTEGNELSE

PILAR 3 – OFFENTLIGGJØRING AV INFORMASJON OM KAPITAL OG RISIKOFORHOLD	0
1. Innledning og formål med dokumentet	2
2. Konsolidering	2
2.1 Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv.....	2
2.2 Forskjeller mellom regnskapsmessig konsolidering og konsolidering etter kapitaldekningsbestemmelsene	2
3. Styring og kontroll av risiko	2
4. Skjema EU KM1 – Nøkkeltall kapital og likviditet.....	7
5. Informasjonsplikt for foretak som har eierinteresser i foretak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett	8

1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttende del av kapitalkravsforordningen (CRR (EU) 2013/575), jf. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV del XI. Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2023 og i tusen kroner med mindre annet fremgår.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

2. KONSOLIDERING

2.1 Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv

Tabellene gir en oversikt over datterselskaper i konsernet som er regnskapsmessig konsolidert, men ikke kapitaldekningsmessig konsolidert og hvor investeringen ikke er fratrukket i ansvarlig kapital:

Selskapets navn	Antall aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Andel av stemmerett	Forretningskontor	Type virksomhet
Valdres Eiendomskontor AS	1.199	250	61,61 %	61,61 %	Nord-Aurdal	Eiendomsmegling

2.2 Forskjeller mellom regnskapsmessig konsolidering og konsolidering etter kapitaldekningsbestemmelsene

Selskapets navn	Eierandel i %	Regnskapsmessig konsolidering	Kapitaldekningsmessig konsolidering
Eika Gruppen AS	1,01	Nei	Ja
Eika Boligkreditt AS	0,11	Nei	Ja
Valdres Eiendomskontor AS	66,61	Ja	Nei

3. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende. Dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i

tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldene eksponering (eventuelt rammer) også må vurdere behovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer med videre.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Banken har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleranse kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjementer, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoen, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoen. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Banken stresstester effekten på kapitaldekningen av et alvorlig økonomisk tilbakeslag/nedgangskonjunktur. I tillegg gjennomfører banken en «omvendt» stresstest. I en slik stresstest bestemmer banken først hvilken kapitaldekning som er så lav at banken risikerer å bli satt under administrasjon og/eller overtatt. Deretter simulerer banken med forskjellige kombinasjoner av parameterverdier som i sum gir det resultat man har bestemt. Hensikten med en slik omvendt stresstest er å gi banken ytterligere kunnskap om hvor mye som skal til før bankens kapitaldekning faller under ett kritisk nivå.

Banken har vedtatt et minimumsnivå for kapital som skal gjenspeile bankens samlede risikotoleranse. Vurderingen er basert på beregnet kapitalbehov, offentlige krav og markedets forventninger. Det er etablert et sett av handlingsregler, hvor det kommer frem hvilke tiltak som skal iverksettes ved ulike nivåer av faktisk kapital.

Styret har godkjent utforming og metodevalg for kapitalbehovsvurderingen og stresstester.

Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år. Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for ulike risikoer ved hjelp av ulike metoder:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Likviditetsrisiko
- Forretningsrisiko
- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko
- Systemrisiko

Nedenfor følger en beskrivelse av de ulike typer risiko, og hvordan banken håndterer disse.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

Bankens forretningsmessige formål er først og fremst å ta imot innskudd og å låne ut penger til publikum og næringsvirksomhet med tilstrekkelig sikkerhet og fasiliteter for betalingsformidling. Kredittrisiko er derfor en inntektskilde og en strategisk risiko for banken. Kredittrisiko vil utgjøre hovedbestanden av bankens totale risiko. Kredittrisiko utgjør bankens største risiko og er den risikofaktor som binder mest kapital.

Kredittrisiko styres gjennom egne styringsdokumenter og bevilgningsreglement. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Styret fører en moderat risikoprofil.

Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.

Styring av markedsrisiko er nedfelt i bankens policy for markedsrisiko, dokumentet vedtas av styret og gir føringer for bankens samlede eksponering.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser. Tapet kan være forårsaket av bevisste eller ubevisste handlinger/hendelser.

I dette inngår risikoen for at banken kan bli påført tap eller kostnader som følge av blant annet:

- IT-systemer og organisasjonen ikke kan behandle transaksjoner korrekt og på en tidsriktig måte.
- Manglende sikring av omdømme, eiendeler og ressurser mv.
- Bevisste handlinger fra egne ansatte og/eller utenforstående med sikte på å oppnå urettmessige fordeler.
- Manglende sikring av kunders eiendeler eller uaktsomhet ved forvaltning av eiendeler på vegne av andre.
- Systemtekniske og manuelle kontroller som ikke fungerer.

Bankens styring og kontroll med operasjonell risiko inngår som en viktig del av bankens arbeid i henhold til internkontrollforskriften. Som en liten bank må styring og kontrollfunksjonene i stor grad baseres på tillit og ansvar-relasjoner til de utøvende i organisasjonen. Enkle etablerte kontrollrutiner skal ha som hensikt å sikre at eventuelle hendelser og prosesser som kan påføre banken og dets kunder tapsrisiko avdekkes i tide.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

Av bankens likviditetspolicy, som er styrebehandlet, fremgår det at banken skal ha en lav likviditetsrisiko. Bankens viktigste finansieringskilde, i tillegg til egenkapital, er innskudd fra kunder. Banken har en høy innskuddsdekning.

Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i finansstrategien, som setter rammer for likviditetsrisiko gjennom rammer for netto likviditetsbehov i ulike tidsintervaller, krav til langsiktig finansiering, størrelsen på udisponerte trekkrettigheter og størrelsen på likviditetsreserver. Dette slik at banken skal være uavhengig av finansiering fra penge- og kapitalmarkedet.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risikoen for uventede inntektsvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, eiere og myndigheter.

Det har blitt utført en årlig kundetilfredshetsundersøkelse som Valdres Sparebank har fått gode resultater i.

Strategisk risiko

Risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

Bankens styring og kontroll med disse risikoområdene inngår som en viktig del av bankens arbeid i henhold til internkontrollforskriften. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll er bankens årlige vurdering av strategisk risiko og risiko knyttet til forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlag for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til den identifiserte risiko.

Etter styrets oppfatning har bankens oppnådde resultater vist at den er konkurransedyktig i et krevende marked.

Systemrisiko

Systemrisiko for Eika-Bankene kan bestå i at problemer for andre (større) banker kan smitte over på den enkelte Eika-banken. Dette kan bestå i

- fallende verdier på verdipapirportefølje
- vanskelig å få tak i likviditet plassert i andre banker
- vanskelig å få funding på normale vilkår
- DNB som oppgjørsbanken ikke er i stand til å gjennomføre oppgjør gjennom dagen.

Alt dette kan utgjøre en systemrisiko hvis andre banker får problemer. Overnevnte risiko vil være dekket opp ved kapitalbehovsvurderingen av likviditets- og kredittrisiko.

4. SKJEMA EU KM1 – NØKKELTALL KAPITAL OG LIKVIDITET

		31.12.2023		31.12.2022
	Tilgjengelig ansvarlig kapital (beløp)			
1	Ren kjernekapital	356.875		313.163
2	Kjernekapital	358.517		315.048
3	Total ansvarlig kapital	360.733		317.333
	Risikovektet beregningsgrunnlag			
4	Totalt risikovektet beregningsgrunnlag	1.638.144		1.469.274
	Kapitaldekning (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)			
5	Ren kjernekapitaldekning	21,79 %		21,31 %
6	Kjernekapitaldekning	21,89 %		21,44 %
7	Total kapitaldekning	22,02 %		21,60 %
	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)			
EU 7a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)	0,00 %		0,00 %
EU 7b	herav: som skal dekkes av ren kjernekapital (prosentpoeng)	0,00 %		0,00 %
EU 7c	herav: som skal dekkes av kjernekapital (prosentpoeng)	0,00 %		0,00 %
EU 7d	Samlet SREP kapitalkrav (i prosent)	8,00 %		8,00 %
	Kombinert buffer- og totalt kapitalkrav (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)			
8	Bevaringsbuffer (i prosent)	2,50 %		2,50 %
EU 8a	Bevaringsbuffer som følge av makro- eller systemrisiko fastsatt av en medlemsstat (i prosent)			
9	Institusjonsspesifikk motsyklisk kapitalbuffer (i prosent)	2,50 %		2,00 %
EU 9a	Systemrisikobuffer (i prosent)	4,50 %		3,00 %
10	Buffer for globalt systemviktige institusjoner (i prosent)			
EU 10a	Buffer for andre systemviktige institusjoner (i prosent)			
11	Kombinert bufferkrav (i prosent)	9,50 %		7,50 %
EU 11a	Samlet kapitalkrav (i prosent)	17,50 %		15,50 %
12	Tilgjengelig ren kjernekapital (CET1) etter oppfyllelse av samlede SREP-krav til ansvarlig kapital (i prosent)	229.681		
	Uvektet kjernekapitalandel			
13	Sum eksponeringsmål	3.279.291		3.160.816
14	Uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	10,93 %		9,97 %
	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet			
EU 14a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent)			
EU 14b	herav: skal bestå av ren kjernekapital (prosentpoeng)			
EU 14c	Samlede SREP-krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	3,00 %		3,00 %
	Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel og samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent av det samlede			
EU 14d	Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)			
EU 14e	Samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	3,00 %		3,00 %

Likviditetsreserve (LCR)				
15	Likvide eiendeler (vektet verdi)	396.902		390.913
EU 16a	Utbetalinger (vektet verdi)	243.092		286.584
EU 16b	Innbetalinger (vektet verdi)	38.003		42.796
16	Netto utbetalinger (justert verdi)	205.088		243.789
17	Likviditetsreserve/LCR (i prosent)	194 %		160 %
Stabil finansiering (NSFR)				
18	Poster som gir stabil finansiering	2.610.530		2.531.150
19	Poster som krever stabil finansiering	1.858.326		1.779.532
20	Stabil finansiering/NSFR (i prosent)	140 %		142 %

5. INFORMASJONSPLIKT FOR FORETAK SOM HAR EIERINTERESSER I FORETAK SOM UTSTEDER OBLIGASJONER MED FORTRINNSRETT

		Beløp i tusen kroner eller prosent	
a	Overføringsrad: Samlet portefølje overført og formidlet til Eika Boligkreditt AS (bolighypoteklån) i prosent av samlede utlån til personmarkedet på bankens balanse og bolighypoteklån		
b	Gjennomsnittlig belåningsgrad for bolighypoteklån hos Eika Boligkreditt AS		42,71 %
c	Overpantsettelsesgrad i sikkerhetsmassen		109,24 %
d	Tellende sikkerhetsmasses andel av sikkerhetsmasse totalt		98,96 %
e	Utestående garantiforpliktelse		5.034
f	Bokført verdi av hhv. obligasjoner med fortrinnsrett, aksjer, fondobligasjonskapital, ansvarlig lånekapital og annen usikret finansiering i kredittforetaket	Obligasjoner med fortrinnsrett	106.572.817
		Aksjer	
		Fondobligasjoner	576.348
		Ansvarlig lånekapital	779.252
g	Andre forpliktelser overfor kredittforetaket som følge av aksjonæravtaler og lignende	Senior obligasjoner	3.303.114

Likviditetsforpliktelse til og aksjonæravtale med Eika Boligkreditt

Likviditetsstøtte til EBK er regulert i avtale datert 10. mai 2012 om kjøp av obligasjoner med fortrinnsrett. Hovedtrekkene i avtalen er at eierbankene, så lenge de har utlånsportefølje i selskapet, under gitte forutsetninger er forpliktet til å tilføre EBK likviditet. Likviditetsforpliktelsen er begrenset til forfall på selskapets obligasjoner med fortrinnsrett utstedt under Euro Medium Term Covered Note Programme (EMTCN – Programme) og tilhørende swapavtaler de kommende tolv måneder. I den grad eierbankene har kjøpt obligasjoner med fortrinnsrett under likviditetsavtalen, uten at disse er tilbakebetalt, kommer de til fratrukk ved beregning av eierbankens gjenstående likviditetsforpliktelse. Den enkelte eierbanks likviditetsforpliktelse er primært begrenset til dens pro-rata andel av utstedelsesbeløpet, som beregnes på grunnlag av hver eierbanks andel av selskapets utlånsportefølje. Dersom en eller flere eierbanker unnlater å oppfylle sine likviditetsforpliktelser under avtalen, kan likviditetsforpliktelsen for øvrige eierbanker økes til inntil det dobbelte av deres opprinnelige pro-rata andel. Avtalen om kjøp av OMF kan under visse vilkår termineres. Det er knyttet betingelser til långiver i forhold til overpantsettelse. For obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) som er tilordnet foretakets sikkerhetsmasse gjelder krav om overpantsettelse på 5 prosent for lån som inngår EMTCN- Programme. Dette innebærer at selskapet til enhver tid skal ha verdier i sin sikkerhetsmasse som utgjør minst 105 prosent av sum utestående OMF.

I tilknytning til at eierbankene i 2012 ble aksjonærer i EBK etter utskillelsen fra Eika Gruppen AS, ble det etablert en aksjonæravtale som blant annet regulerer at eierskapet i selskapet på årlig basis skal rebalanseres. Dette vil sikre en årlig justering hvor eierandelen til den enkelte bank skal tilsvare eierbankens andel av utlånsbalansen i selskapet.